

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра бухгалтерського обліку та економічного контролю

Відділ із забезпечення освіти дорослих та інноваційного розвитку

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

*Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка*

ПОЛТАВА 2022

УДК 657: 332.025.12 : 65.014.1
А 43

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 14 – 15 квітня 2022 р. Полтава, 2022. 847 с.
(Посвідчення Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації № 08 від 12 січня 2022 р.)

Організаційний комітет:

Дорогань-Писаренко Людмила – к.е.н., професор, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень Полтавського державного аграрного університету

Давидюк Тетяна - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Довбня Світлана – д.е.н., професор, завідувачка кафедри економіки та підприємництва ім. Т.Г. Беня Українського державного університету науки та технологій.

Зоря Олексій – д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету.

Малишкін Олександр - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

Муравський Володимир - д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету

Нікішина Оксана - д.е.н., с.н.с., завідувачка відділом ринкових механізмів та структур ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України»

Перерва Петро - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Руцишин Надія - д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, економічної безпеки, банківської справи та страхового бізнесу Львівського торговельно-економічного університету

Славкова Олена - д.е.н, професор кафедри бухгалтерського обліку, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

Сук Петро - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

Тоцька Олеся - д.е.н., доцент, професор кафедри фінансів Волинського національного університету імені Лесі Українки

Вараксіна Олена - к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної, керівник відділу із забезпечення освіти дорослих та інноваційного розвитку Полтавського державного аграрного університету

Воронько-Невіднича Тетяна - к.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету

Дранус Валентин – к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту Чорноморського національного університету імені Петра Могили

Канцедал Наталія – к.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавського державного аграрного університету

Лега Ольга – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавського державного аграрного університету

Лпський Роман – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавського державного аграрного університету

Мельничук Ірина - к.е.н., доцент кафедри обліку, аудиту та фінансів Університету економіки і підприємництва

Прийдак Тетяна– к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, завідувач відділу з питань інтелектуальної власності Полтавського державного аграрного університету

Прокопишин Оксана – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

Яловега Людмила – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, фахівець внутрішнього аудиту процесів діяльності та моніторингу якості освіти Полтавського державного аграрного університету

Конференція присвячена пам'яті видатного науковця, Заслуженого працівника вищої школи Української РСР, професора Дмитра Мусійовича Фесенка. У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розміщено результати досліджень вітчизняних науковців, присвячених актуальним проблемам та перспективам розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством.

© Кафедра бухгалтерського обліку та економічного контролю, 2022

© Полтавський державний аграрний університет, 2022

Мартосенко С. Г., Бондаренко А. В.,

здобувачі вищої освіти СВО магістр,

ОПП Облік і оподаткування,

Науковий керівник – **Канцедал Н. А.**, к.е.н, доцент, професор кафедри

бухгалтерського обліку та економічного контролю,

Полтавський державний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ТА ОБЛІКУ ВИТРАТ НА КОНСЕРВАЦІЮ НЕЗАВЕРШЕНИХ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Капітальні інвестиції є складовою інвестиційної стратегії підприємства, а облікова інформація про них є основою для дослідження економічних показників – індикаторів важливих управлінських рішень [2, с. 13].

Окремі питання з документування, оцінки, обліку та контролю витрат на капітальні інвестиції підприємств, установ та організацій не втрачають актуальності [1, с. 34]. Зокрема, питання консервації можуть бути зумовлені обставинами, коли в ході створення об'єктів капітальних інвестицій можуть виникнути проблеми, що унеможливають подальші роботи (недостатність коштів або відсутність цільових коштів, суттєве підвищення вартості матеріалів, закладених у попередній кошторис, форс-мажорні обставини та інші).

Метою даного дослідження є визначення особливостей оцінки та відображення в обліку операцій з обліку витрат на консервацію незавершених капітальних інвестицій, а також пошук методологічних рішень щодо застосування окремих нормативних документів, якими регулюється бухгалтерський облік зазначених операцій.

Консервація об'єкта незавершених капітальних інвестицій – це послідовний процес, що здійснюється на підставі рішення власника та потребує застосування прийомів фактичного контролю для встановлення реальної вартості витрат на створення такого об'єкта, а також документування фактичних витрат, безпосередньо пов'язаних із забезпеченням його зберігання на визначений довготривалий час.

Причинами переведення об'єктів будівництва на консервацію для наведених вище підприємств можуть бути: недостатнє фінансування; банкрутство замовника (інвестора, забудовника); невідповідність сучасним умовам об'єкта, що будується; наявність грубих порушень, допущених при проектуванні, а також наявність порушень у роботі підрядника, які можуть призвести до небезпеки для життя і здоров'я людей, погіршення екологічної ситуації; підготовка об'єкта (будови) до зими, якщо в зимовий період будівництво не здійснюється; стихійні лиха та інші причини.

Документальне оформлення консервації супроводжується складанням наступних документів: «Акт про припинення будівництва»; «Перелік робіт і заходів, необхідних для забезпечення збереження законсервованого об'єкта (будови) або його конструктивних елементів»). Також можуть бути складені «Відомість незмонтованих конструкцій, устаткування і матеріалів, які

залишаються на об'єкті та підлягають консервації» та «Відомість незмонтованих конструкцій, устаткування і матеріалів, які передаються на інші об'єкти будівництва».

Витрати щодо консервації пов'язані із забезпеченням збереження об'єкта незавершеного будівництва та згідно абз.2 п.8 П(С)БО 7 «Основні засоби» відносяться на субрахунок 151 «Капітальні інвестиції» [4]. Однак, на думку фахівців, це спосіб не слід вважати безальтернативним [5, с.14].

В ході дослідження встановлено, що безпосередньо перед консервацією об'єкта капітального будівництва замовник зобов'язаний здійснити оплату виконаних робіт. Згідно акту виконаних робіт здані роботи обліковуються за дебетом рахунка 15 «Капітальні інвестиції» (або 23 «Виробництво» у випадку, якщо об'єкт будувався для продажу) з кредитом 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» (685 «Розрахунки з іншими кредиторами»). Оплата будівельних робіт проводиться за дебетом 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» (685 «Розрахунки з іншими кредиторами») з кредитом 311 Поточні рахунки в національній валюті». Одночасно обліковується нарахований податковий кредит з ПДВ: дебет 641 «Розрахунки за податками», кредит 685 «Розрахунки з іншими кредиторами».

Слід зауважити, що витрати замовника, пов'язані з будівництвом нового об'єкта можуть бути визнані не лише як капітальні вкладення, а і як витрати на створення оборотного активу, якщо такий актив призначено для продажу, а не для господарських потреб. В останньому випадку витрати на оплату роботи підрядника доцільно обліковувати на рахунку 23 «Виробництво». Водночас, ключовим поняттям для визнання витрат на консервацію об'єкта капітального будівництва є власне, будівництво, а тому у замовника їх необхідно визнавати витратами періоду й обліковувати на субрахунку 977 «Інші витрати діяльності» або на субрахунку 949 «Інші операційні витрати». Сюди ж відносять також витрати, пов'язані зі збереженням та охороною об'єкта консервації.

Облік у підрядника здійснюється з урахуванням вимог П(С)БО 18 «Будівельні контракти» [3], п. 12 якого визначено, що вартість робіт з консервації формує їхню собівартість, отже, їх облік ведуть на рахунку 23 «Виробництво».

Станом на дату складання акту приймання виконаних будівельно-монтажних робіт визнається дохід від такої операції: за дебетом 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» з кредитом 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг». Одночасно на суму ПДВ формують кореспонденцію за дебетом 703 з кредитом 641 «Розрахунки за податками».

Якщо згідно умов договору попередня оплата не здійснювалася, на суму одержаних коштів здійснюють господарський запис: дебет 311 «Поточні рахунки в національній валюті», кредит 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями».

Якщо згідно умов договору здійснювалася попередня оплата, вона відображується за дебетом рахунка 311 «Поточні рахунки в національній

валюті» з кредиту 681 «Розрахунки за авансами отриманими», одночасно роблять запис на суму зобов'язань з ПДВ: дебет 643 «Податкові зобов'язання», кредит 641 «Розрахунки за податками». алік зустрічних заборгованостей здійснюють по завершенню робіт на підставі акту виконаних будівельних робіт та оформлюють бухгалтерським записом: дебет 681 «Розрахунки за авансами отриманими», кредит 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями».

Аналогічно в системі обліку відображується дохід, визнаний під час здачі виконаних до моменту консервації будівельно-монтажних робіт [5, с.15]. При цьому спочатку необхідно списати собівартість незавершеного будівництва за аналогією його реалізації: дебет 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг», кредит 23 «Виробництво».

Таким чином, загальний алгоритм відображення операцій з обліку витрат на консервацію є наступним: спочатку замовник приймає й оплачує вже виконані роботи, а потім обліковує витрати на консервацію об'єкта капітального будівництва. Методологічна різниця у порядку визнання витрат на консервацію об'єкта капітального будівництва, та відповідних витрат на його консервацію визначається цілями такого будівництва: будівництво з метою продажу або будівництво для подальшого власного використання. Означений критерій використовується для вибору відповідного рахунка обліку витрат, тому його необхідно врахувати при формуванні основних положень облікової політики підприємства.

Список використаних джерел:

1. Канцедал Н. А., Крат Н. В. Ідентифікація незавершених капітальних інвестицій як об'єкта внутрішньогосподарського контролю. *Економіка і підприємництво: організаційно-методологічні аспекти обліку, фінансів, аудиту та аналізу: збірник наукових праць за результатами наукової роботи факультету обліку та фінансів ПДАА*. Вип. 16. Полтава, 2016. С. 34-36. URL: <http://dSPACE.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/2379>

2. Канцедал Н. А., Лега О. В. Інформаційна роль обліку в результативності інвестиційної стратегії аграрних підприємств. *Агросвіт*. 2021. № 11. С. 11-20. DOI: [10.32702/2306-6792.2021.11.11](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.11.11) URL: <http://dSPACE.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/10917>

3. Про затвердження положення (стандарту) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти»: Наказ Мінфіну № 205 від 28 квіт. 2001 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0433-01#Text>

4. Про затвердження положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Мінфіну № 92 від 27 квіт. 2000 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>

5. Юлін А. Консервація об'єктів незавершеного будівництва: порядок та облік. *Все про бухгалтерський облік*. 2015. № 55. С. 13-15.

